

A KÉSZLETNAGYSÁG MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK SZEREPE ÉS MÓDJAI

6. TÉTEL

Készletezés I.

Az árukészlet az az árumennyiség, mely a forgalom lebonyolításához nélkülözhetetlen.

A készletgazdálkodásra azért van szükség, hogy a vállalkozás minél hatékonyabban, minél kevesebb költség ráfordításával érhesse el a lehető legnagyobb árbevételt.

A készletgazdálkodás során elemezni kell:

- A készletek nagyságát és összetételét
- A készletezés költségeit
- A készletek és értékesítés közötti összefüggéseket

Készletezés II.

A készletnagyság kialakításakor arra kell törekedni, hogy a készletek egy adott időszak átlagában optimális szinten legyenek.

Optimális készlet: a forgalom zavartalan lebonyolítását, a legnagyobb árbevétel elérését teszi lehetővé a legkisebb ráfordítással

Az áruk kezelése, tárolása kiadást jelent a vállalkozásnak, ezt nevezzük a készletezés költségének.

Készletpolitika

- **Döntések:**
  - A készletek nagyságáról
  - A készletek összetételéről
  - Optimális készletnagyság
  - Minimális készlet
  - Maximális készlet

A döntéseket befolyásolja:

- A forgalom nagysága és összetétele
- A beszerzés gyakorisága
- A szállítási távolság
- A forgalmazott áruk jellege – helyettesítő termékek
- A tároló kapacitás
- A készletezés költségei – készletutánpótlás és készlettartás állandó és változó ktg-i
- A vállalkozás pénzügyi helyzete

1. A készletutánpótlás gyakorisága és a tétel nagyság meghatározása

A készletgazd. politika alaptípusai:

- Állandó időközönként azonos mennyiséggel
- A jelzőkészletszint elérésekor állandó mennyiség rendelése
- Állandó időközönként a megadott készletszintre való feltöltés
- A jelzőkészletszint elérésekor az adott készletszintre történő feltöltés

2. A raktározás helyének és a tárolási módnak a meghatározása

Szemponatok:

- A kereskedelmi tevékenység jellege – kis- vagy nagyker.
- Az áru jellege
- Az alkalmazott értékesítési mód – hagyományos, önkiszolgáló, minta utáni
- A vállalkozás pénzügyi helyzete

Tárolási módok - soros vagy tömbtárolás

3. A készletnyilvántartási rendszer kialakítása

A készletek nyilvántartási módjai:

- Folyamatos nyilvántartás mennyiségben és értékben
- Folyamatos nyilvántartás mennyiségben
- Folyamatos nyilvántartás értékben
- Folyamatos nyilvántartás nélkül - leltározással

A készletnagyság megállapításának szerepe

A kereskedelmi egység készletének pontos ismerete:

- Információkat nyújt
- Segíti a vezető döntéseit
- Adatokat szolgáltat az elemzésekhez
- Az ellenőrzés alapját képezi

A kereskedelmi egység ideális esetben folyamatos nyilvántartást vezet minden gazdasági eseményről, mely növeli vagy csökkenti a rendelkezésre álló készletet.

Áruk csoportosítása

Kurrens áruk:

- A legkeresettebb árukat jelenti (gyorsan értékesíthetők, pl: idényjellegű termékek)

Inkurrens áruk:

- Nehezen értékesíthető, vagy eladhatatlan termékek
(divatváltozásra hajlamos termékek)

Standard áruk:

- A napi cikkek soroljuk ide (forgalmuk rendszerint állandó, pl: kenyér, tej, stb.)

A döntéseket megvalósító módszerek

- A raktár áttekinthetőségének biztosítása
- Az áruk állagromlásának megakadályozása
- Az inkurrens készletek felszámolása

Készletnövekedés, készletcsökkenés okai

Készletnövekedés oka

- Árubeszerzés
- Bizományostól visszaszállítás
- Leltártöbblet
- Adminisztratív többlet
- Áruk átvétele azonos üzletláncához tartozó üzlettől

Készletcsökkenés oka

- Eladás
- Selejtezés
- Káresemény
- Térítés nélküli átadás
- Ajándék
- Leltárhiány
- Bizományosnak értékesítésre átadás
- Visszárú a szállítónak

Leltározás célja, szerepe

A leltározás a készletek tényleges felmérése az áruk megszámlolásával, mérésével; a vállalkozás tulajdonát képező eszközök valóságban meglévő állományának megállapítása.

A leltár olyan kimutatás, mely adott időpontra vonatkozóan tételes, ellenőrizhető módon tartalmazza a vállalkozás eszközeinek mennyiségét és értékét.

Leltározási szabályzat – hosszú táv

A kereskedelmi egység sajátosságaira, tevékenységére, szervezeti felépítésére tekintettel a leltárkészítésről belső utasítást, szabályzatot kell készíteni.

- leltár tartalmi és formai sajátosságainak meghatározása
- a leltárkészítés menete
- a leltározási és egyeztetési munkafolyamat előírásai
- a munkamódszert

Leltározási ütemterv – rövid táv

- meg kell határozni az év során elvégzendő feladatokat
- ki kell jelölni a leltározások időpontját, vagy folyamatos leltározásnál annak időintervallumát
- meg kell tervezni az egyes leltározások munkaidő-szükségletét
- ki kell jelölni a leltározási körzeteket
- meg kell határozni a leltárfelelősöket, a leltározók beosztását, személyét, a leltárellenőrök személyét és a leltárértékelést végzők nevét
- rögzíteni kell a leltárfelvétel módját

Leltározás típusai

- Elszámoltató leltár
- Vagyonomegállapító leltár
- Ellenőrző leltár
- Átadó, átvevő leltár
- Rendkívüli leltár

Leltározás lebonyolítása

A leltározás számolással, méréssel történik, melynek ki kell terjedni az eredeti, gyári csomagolású árukra is. A felmért árumennyiséget leltárfelvételi íveken kell rögzíteni.

A leltár felvétele történhet:

- Egyszeres leltárfelvétel (egy csoport végzi)
- Ikerleltár (két csoport egymástól függetlenül végzi a leltározást, majd összehasonlítják a végeredményt)

A leltározás bizonylatai:

- Leltárív
- Jegyzőkönyv

A leltározás bizonylatai

Leltárfelvételi ív Sorszám: 0016192
 áru és göngyöleg felvétele Oldalszám:

gazdálkodó szervezet megnevezése _____
 A leltár fordulópontja: _____ év _____ hó _____ nap

leltározási egység megnevezése, száma _____
 A leltárfelvétel időpontja: _____ év _____ hó _____ nap

Sorszám	Megnevezés	Mennyiségi egység	Mennyiség	Egységár	Érték	Megjegyzés
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						

2 _____
 egységvezető aláírása _____ ellenőr aláírása _____ PN által ajkított

B. 14-30. t. sz. - (D 4678) Gyűjtje és közzéteszi: Pátria Nyomda Rt.
 1117 Budapest, Hunyadi útról 61 7. Telefon: 463-0440, Fax: 463-0450

JEGYZŐKÖNYV
 (a leltározás megkezdése előtt)

Készült ..... 200... év ..... hó ..... nap ..... számú ..... leltározási körzet leltározásának megkezdése előtt ..... hivatali helyiségben,
 Jelen vannak: ..... név ..... beosztás
 leltározási körzet leltárfelelőse
 ..... név ..... beosztás
 leltározó
 ..... név ..... beosztás
 leltározó

A leltárfelvétel ütemterv szerinti kezdete
 200..... év ..... hó ..... nap

A leltárfelvétel tényleges kezdete:
 200..... év ..... hó ..... nap

A leltárfelvétel módja: .....

A leltározásban résztvevők kijelentik, hogy a leltározás megkezdése előtt a leltárterkezet megtartásra került.

A leltározáshoz szükséges eszközök, bizonylatok hiánytalanul rendelkezésre állnak.

A leltározási körzetben a leltárfelelős a Leltárkészítési és leltározási szabályzatban, valamint a ..... sz. leltározási utasításban foglalt előírásoknak eleget tett (nem tett eleget).

Egyéb megállapítások: .....

k.m.f.

.....
 leltárfelelős leltározó leltározó

A leltáreredmény megállapítása

- Egyező: a tényleges készletérték megegyezik a könyv szerinti értékkel
- Többlet: ha a tényleges készletérték magasabb, mint a könyv szerinti érték
- Hiány: ha a tényleges készletérték, kevesebb mint a könyv szerinti érték

A leltáreredmény megállapítása I.

- Leltározással megállapított készletérték a vizsgált időszak végén:
  - Leltár szerinti zárókészlet – **LSzZK**
- Az áruforgalmi mérlegsorból számított időszak végi készletérték:
  - Könyv szerinti zárókészlet – **KSzZK**
- Az elszámoltatás eredménye lehet
  - egyező, ha $LSzZK = KSzZK$
  - többlet, ha $LSzZK > KSzZK$
  - hiány, ha $LSzZK < KSzZK$

A leltáreredmény megállapítása II.

Forgalmazási veszteség: Az áruk kezelésével, tárolásával kapcsolatban bekövetkezett olyan minőségi és mennyiségi változások, amelyek a gondos kereskedői munka ellenére az áruk természetéből erednek.

A leltáreredmény megállapítása III.

- Nyers hiány megállapítása
- A forgalmazási veszteség megállapítása
  - a forgalom értékének %-ában
- Térítendő hiány =

Nyers hiány – Forgalmazási veszteség

Példa a raktár-elszámoltatásra

Nyitókészlet	1 135	E Ft
Árubeszerzés	17 709	E Ft
Áruátadás más boltnak	6 320	E Ft
Értékesítés	11 249	E Ft
Selejtezés	44	E Ft
Szállítónak visszaküldött áru	76	E Ft
Leltár szerinti zárókészlet	1 119	E Ft
Forgalmazási veszteség	0,2	%

KSzZK $1\,135 + 17\,709 - 6\,320 - 11\,249 - 44 - 76$ = **1 155 E Ft**

Nyers hiány $1\,155 - 1\,119$ = **36 E Ft**

Forgalmazási veszteség $11\,249 \times 0,002$ = **22,5 E Ft**

Térítendő hiány $36 - 22,5$ = **13,5 E Ft**